

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 «
Pe 1 lună . 2 «

Nr. de Duminică
Pe un an 4 Cor. — Pen-
tru România și America
10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscripte nu se ina-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Anul XII.

NUMĂR POPORAL

Nr. 8.

De îndreptat...

(R) Scăderea cea mare a noastră, am putea să zicem: păcatul de moarte chiar, e că nu ținem împreună... Nu vrem ori nu putem să ne înțelegem în afaceri obștești, ci adesea ne certăm pe lucruri de nimica. Cele mai multe suferințe în felul acesta vin asupra noastră, rușinea cea mai mare o pățim în urma desbinărilor triste dintre noi.

Asta e așa: de sus, dela domnii conducători și până la țărani cari se ceartă pe cine să pună văcar la sat!

Unde suntem numai noi de noi, în sate curate românești, păcatul s'ar mai iertă în anume împrejurări. În cele din urmă Stan ori Bran învinge, tot român este și nu putem crede despre nimeni să lucreze împotriva neamului său.

Neînțelegerile și desbinările dintre români acolo, unde ei stau față în față cu — străinul, este însă un păcat neiertat. Pentru că cearta dintre români face să învingă străinul!

Am putea să aducem în privința asta pilde nenumărate. Vom pomeni însă numai de una, proaspătă și din apropiere: în urma neînțelegerilor dintre fruntașii mării comune Pecica, la alegerea pentru comitat a izbutit o mână de unguri, față de românii cari sunt de patru ori mai mulți; iar mai săptămânile trecute neputându-se face înțelegere între plugarii români din Chișineu, izbutiră iar o mână de unguri...

Și asta a fost cu puțință în comitatul Aradului, unde lupta națională este destul de viuă, unde românii țin să se dovedească oameni harnici, unde se știe: în cele naționale nu se poate păcătuți fără ca beciznicii și ticăloșii să nu fie înfierăți și făcuți de rușine în fața lumii...

Ce se poate întâmpla în alte părți, îndepărtate, unde nu-i foaie care să-i pună la răvaș pe cei nemernici, unde legătura dintre popor și fruntași nu-i atât de strânsă, ca la noi?

Ce primejdie e pentru noi duhul acesta de vrajbă și cât bine ar urmă făcând ca el să înceteze, putem judeca numai dându-ne seamă de mulțimea mare a satelor în care trăim amestecați cu alte neamuri.

Să luăm, spre pildă comunele din *Țara Ungurească*. După numărătoarea dela 1900*) au fost în comitatele:

Arad	comune româno-maghiare	30
Bihor	»	48
Caraș-Severin	»	2
Maramuraș	»	2
Sătmor	»	26
Sălaj	»	27
Timiș	»	17
Torontal	»	7

În *Ardeal* erau:

Alba-de-jos	comune româno-maghiare	29
Bistrița-Năsăud	»	3
Brașov	»	2
Făgăraș	»	5
Hunedoara	»	24

*) Vezi »Românii din statul ungar« (de I. Russu-Șirianu), pag. 244.

Cojocna	comune româno-maghiare	55
Murăș-Turda	»	30
Sibiu	»	1
Solnoc-Dobâca	»	40
Târnava-Mare	»	8
Târnava-Mică	»	15
Turda-Arieș	»	26

Sunt apoi comune româno-maghiare în Cenad și în Secuime, precum suntem amestecați d'asemeni cu nemții, sârbii și slovacii... Vorbim, bine înțeles, numai de comunele, unde românii sunt în majoritate, și, prin urmare, conducerea tuturor treburilor ar trebui să fie în mâinile lor, iar nu în ale străinilor mai puțin la număr.

Astfel sunt comune româno-germane 75 în *Țara Ungurească* și 69 în *Ardeal*; româno-sârbe 9 (în *Temis*); româno-slovice 5 (2 în *Bihor* 3 în *Temis*).

Ceeace însemnează că în sute de comune, în cari românii nu se pot înțelege, suntem primejduiți ca înșine să punem stăpâni peste voința noastră pe — alții, străini de neamul nostru.

Din fericire pentru neamul nostru dela 1905 încoaci, de când luăm parte la alegerile dietale, între cărturarii români înțelegerea s'a desevarșit din ce în ce, așa că azi suntem toți într'o simțire și gândire!... Tot așa: lupta aceasta națională a avut înrîurire binefăcătoare și asupra satelor. Mulți dintre cei cari în sat erau la cușite, s'au împăcat și au mers să voteze, ca buni frați, pentru candidatul român.

FOIȚĂ ORIGINALĂ A »TRIBUNEI«.

Nuvelele lui Slavici.

(*) Azi mâne se împlinesc treizeci de ani de când a apărut în București întâiul volum de nuvele scrise de Ioan Slavici. Fusese o sărbătoare salutăată cu drag de toți românii cărturari. Bucuria cea mai mare am avut-o însă noi, cei din mijlocul cărora se ridicase autorul și a cărora viață se descrie cu atâta măiestrie în »Papa Tândă«, »Budulea Talchii«, »Scormon«, »Moara cu noroc« și în celelalte nuvele ale lui Slavici...

Preoții și învățătorii din nuvelele acestea au fost cari ne-au învățat — pe cei mai mulți dintre noi — să facem semnul crucii, să zicem Tatăl nostru și să citim, ei au sfătuit pe părinții noștri să ne dea la școlăle din Arad... Acel Budulea este tipul multora dintre noi și tatăl său, țăranul care venea pe jos la oraș, cu traista plină, să aducă de mâncare fiului »la învățătură«, este tipul părintelui aproape a tuturor cărturarilor noștri. Flăcăii și fetele din aceste nuvele sunt frații și surorile noastre... Patimile ce se desfășoară acolo în scris, se petrec aleva în viața noastră. Virtuți, slăbiciuni și păcate toate nu s'născocite, ci luate din viață.

Slavici s'a dovedit atunci nu numai drept un scriitor care scrie într'o limbă fermecătoare, dar mai ales ca profund cunoscător al sufletului țăranului (plugarului) dela noi.

Nici până la el, nici dela el încoaci nimeni n'a pătruns atât de intim în sufletul țăranului nostru, nimeni n'a scris cu atâta îmbelșugare de fine și

drepte observațiuni asupra vieții noastre. El a desgroat comoara neprețuită ce zace în inima poporului de aici, el ne-a făcut să ne ațintim privirile spre desfășurarea atâtor lucruri din popor... Nuvelele lui sunt nu o carte care să ne ajute a petrece câtă vreme le cetim, ci învățăm din ele; nu e simțire: dela înduloșare și până la ură, pe care să n'o atingă!...

E cartea deschisă a sufletului românesc. Unii chiar l-au făcut imputări că prea a scos la iveală și păcate, slăbiciuni de ale neamului. În »Moara cu noroc«, mai ales, sunt tipuri alcătuite nu din dospeală evanghelică... Slavici ne-a luat însă așa cum suntem și cum trebuie să facă orice artist.

Iată de ce nuvelele acestea au și făcut un efect extraordinar asupra noastră. Cei mai mulți din cetirea acestor nuvele au îndrăgit cetirea cărții românești. A fost o revelație volumul acesta pentru viața noastră intelectuală săracă, a adus duh nou între noi, pe cel cuprins în mrejele culturii străine ne-a smuls din mijlocul străinilor și ne-a povățuit spre literatura bogată poporală. Ne-a învățat să vorbim, să scriem, să cugătam și să simțim românește. Scurt: ne a mântuit!

Iată de ce Slavici va rămânea pururea cea mai luminoasă figură în istoria literaturii noastre.

El s'a ivit între noi și bogata-i comoară sufletească și-a cheltuit-o pentru întărirea noastră atunci, când eram mai amorțiți, mai copleșiți de străinism!

Se pare însă, că nu l-am sprijinit destul. În treizeci de ani abia putem înregistra a

treia ediție a nuvelor lui: două la Socec și aceasta, a treia, în editura Institutului de arte grafice »Minerva« din București. Pe când dacă am avea dezvoltat gustul de citit, numai aici, la noi, ar fi trebuit să se desfășoare zeci de mii exemplare din nuvelele lui Slavici. N'ar trebui să fie nici o casă românească, din care să lipsească nuvelele lui Slavici și poeziile lui *Coșbuc* și *Goga*. Și înțelegem nu numai casele cărturarilor »domni«, ci și umila colibă a țăranului care abia știe ceti. Având nuvelele acestea, le ar ceti cu nesațiu, l-ar fi o carte care să-l impedeze să uite ce a învățat în școală...

Poate că au fost însă de vină și editorii: au pus prețuri mari și nu au căutat să desfășoare și la noi. Institutul »Minerva« merge pe cărarea nouă. Pentru prețul de 1 leu și 50 bani dă un volum (al II-lea) cu cele mai mari nuvele ale lui Slavici: »O viață pierdută«, »Moara cu noroc«, »Norocul« și »Comoara«. Singură »Moara cu noroc« ar face d'un volum! Material bogat deci, pentru un preț cât se poate de mic.

Acesta e, de alifel, singurul mijloc de a populariza produsele bune literare.

Când facem cunoscut obștei române această ediție nouă a lucrărilor celui mai bun novelist al nostru, îndemnăm totodată pe fiecare cetitor să-și procure această carte.

Institutului »Minerva« din București adresăm laude pentru jertfele ce aduce întru răspândi în popor cărțile bune.

Nu e mai puțin adevărat însă, că aceia dintre români cari au căzut, a fost tot din vina — românilor, ademeniți și prostiți de străini!

Primejdia aceasta, fără îndoială, este cu atât mai mare, cu cât suntem mai amestecați cu străinii. Iată de ce acum, când e vorba ca prin organizarea ce se pornește din Arad să se strângă rândurile cât se poate mai bine, — ne simțim îndemnați să atragem luarea aminte a fruntașilor din comitate îndeosebi asupra satelor amestecate... Acolo să caute pe bărbații cei mai harnici și să-i pună la muncă, acolo să se ducă mai des și întâmplărilor din acele sate să le dea grija cuvenită.

Câtă înțelepciune se cere pentru a nețezi neînțelegerile ivite, ori a împiedeca ivirea altora, se poate judeca tot din întâmplările dela Pecica și Chișineu. În amândouă aceste comune de frunte românii s'au rupt în două (unii, pasă-mi-te, socialiști, cei mai săraci) și răboindu-se între sine, au înlesnit izbânda ungarilor.

Noi, se știe, avem toată prietinia pentru socialiștii de alte neamuri. Nu pregetăm s'o spunem însă, că pentru drepturile poporului român înțelegem să luptăm strânsi uniți, cu toții, în sânul partidului național și socotim că orice împerechiare ne slăbește.

La izbânda nu vom putea ajunge decât ținând împreună!

Sedințele comisiei congresului național sârbesc. Ieri și-a început activitatea comisiunea congresului național sârbesc la Carloviș sub președinția lui Gavril Zmejanovics, episcopul Verșetului. Comisia s'a ocupat mai întâiu cu adresele sosite atât din partea guvernului maghiar, cât și aceea sosită din partea guvernului croato-slavon. A luat mai departe la cunoștință hotărârile aduse de congres, sancționate de M. Sa Regele, ordonând să se publice în ziarul oficios toate hotărârile aduse de congres. Indrumă pe episcopul Gruici din Carlstadt, ca să convoace congresul metropolitan, făcând pașii necesari la guvernul ungaresc.

După aceea s'a celit hotărârea adusă de mini-

strul Wekerle cu privire la ședințele ultime ale congresului trecut. Comisiunea trece după aceea la pertractarea recurselelor înaintate de comisiile administrative ale metropoliei. Ședințele vor ține mai multe zile fiind, foarte multe obiecte de pertractat.

Dela Roma.

Roma, 2 Martie. — Azi după prânz în marea sală a capitolului elegant decorată, în prezența ministrului de externe Tittoni, a subsecretarului de stat Pompili, a primarului Nathan, a consilierilor municipali, a celorlalte autorități și a numeroase nobilități, a avut loc remiterea solemnă a darurilor orașului București către orașul Roma.

Ministrul României Fleva cu tot personalul legațiunii a înfățișat aceste daruri pronunțând o caldă cuvântare spre glorificarea legăturilor cari unesc pe cele două națiuni.

Primarul Nathan a pronunțat un discurs exprimând profunda sa mulțumire și grațitudine.

În urmă senatorul Enrico Cruciani-Alibrandi fost primar al administrațiunii care a trimis lupoica Bucureștilor a pronunțat de asemenea un calduros discurs. Toate discursurile au fost foarte aplaudate.

Primul ministru Giolitti neputând veni a trimis o scrisoare exprimând regretul său și via sa simpatie.

Iată în rezumat discursul primarului Romei:

»Mă bucur de prezența printre noi a ministrului României, reprezentant al nobilei regiuni dunărene unde dreptul roman plantat într'un pământ ospitalier a produs o civilizațiune nouă și fecundă. Fiind încălzit împreună cu voi de amintirile istoriei voastre și pentru a invedera activitatea voastră v'am trimis Lupoica, armonie comună a familiei noastre și emblema legăturii care ne unește din timpul lui Traian. Vă mulțumim pentru pajura pe care ne-o aduceți și a cărei înaltă semnificare o înțelegem. Va rămâne în mijlocul nostru în sala istorică cu stindardele orașului. Primarul amintește proverbul românesc: Românul nu pierie! În adevăr nu poate pieri acest urmaș direct al Romei eterne care trăiește și trebuie să trăiască între gințile lumii. Românul reflectă raza civilizațiunii latine asupra mișcării popoarelor slave cari au sete de-o nouă viață. Primesc cu recunoștință acest gaj de iubire și de generozitate frățescă pe care națiunea și capitala românească ni-l trimite. Primarul exprimă grațitudinea orașului Roma și conchide laudând fraternitatea celor două popoare.

Din Croația.

Tovărășia sârbo-croată, dupăcum se telegrafiază din Zagreb, a ținut ieri ședința sa de constituire în sala cea mare dela hotelul Royal. După ce s'au înțeles asupra unor chestii de caracter personal, Bogoslav Mazuranici deschide ședința salutând pe cei de față. Se purcede apoi la alegerea membrilor comitetului dupăcum urmează: președinte: Grigorie Tușcan, vice-președinte: Mazuranici și Muacevici, secretari: Șurmin, Șișici, Stojanovici. Membrii în comisia executivă au fost aleși: Tușcan, Medacovici, Nicolici, Supilo, Bauer, Lorcovici, Pribicevici, Raiț, Purici, Pelles și Zagoraț; membri suplenți: Luchinici, Cișici, Baniannin, Vrbanici și Șurmin. Alegerea a fost primită cu mare însuflețire.

Tovărășia (coaliția) sârbo-croată în ședința de ieri a declarat că va da mână liberă membrilor săi în discuția asupra regulamentului camerei.

Delegații croați au plecat la Budapesta ieri noapte. Atitudinea ce o va lua coaliția sârbo-croată față de proiectul regulamentului camerei, se va hotărî numai după intrarea dietei croate, care e convocată pe 12 l. c. la orele 11 a. m. O știre neîntărită încă, spune că dieta croată nu va trimite delegați în parlamentul ungar, până când nu se va trimite comisia regnicolară, care să discute în chestia pragmaticeii.

Din delegațiuni.

Pe azi a fost pus terminul încheierii sesiunii delegațiionale, când de odată s'a întâmplat o schimbare neașteptată.

Anume: înțelegerea dintre austriaci și unguri s'a zădărnicit.

Schimbarea a produs mare încurcătură și grije în cercurile politice, și acum toți așteaptă cu nerăbdare să se facă pace.

Despre conferința din urmă a delegațiunii avem următoarele știri: Creștini-socialii nu au volt să ia la cunoștință hotărârea de ieri a delegațiunii maghiare și acum nu numai dela miniștrii comuni, ci atât dela guvernul austriac cât

POEZII POPORALE.

Culese de: *Alexandru David* învățător în *Sardulunguresc* (lângă Cluj).

Părăuș dela buna
De a-l merge todeauna,
De a-i merge 'n sus ca 'n jos
Să trimet badii valos,
Să se 'nsoare sănătos.
C'a meu neam d'ala-i voios
Neamul meu și-al dumnitale
N'ar mai merge pe o cărare,
Nici la fârg să se 'ntâlnească
Vorbele să le vorbească.

De-ar da Dumnezeu să ploaie
Dealurile să se înmoale,
Să se vadă sat cu sat
Să vad și eu ce am lăsat,
Că luai brăduș înalt
Și am lubit un ciung uscat,
Lăsa-voiu ciungu la dracu
Merge-oi la bradu, săracu.

Pădurice din doi fagi
Fostu-ne-am, bădiță, dragi,
Dar cine ne-o despărțit
N'abă odihnă în pământ
Nice loc în temeteu,
Nici scânduri de copârșeu,

Nice până pe obraz,
Numai moarte cu năcaz,
Nice până pe mânuri
Numai moarte cu junghluri.

Peste Murăș, peste tău,
Ard două lumini de său,
Ziu ploaia, noaptea ninge,
Nimeni nu le poate stânge
Numai mândra mea când plânge.

Intrebaiu frunza de nuc,
După care să mă duc?
Zis-un pul de turturea:
Dute după cine-l vrea!
Dar las-o 'n foc frumuseță
Că-i ca pearsă pădureață,
O vezi roșie pe creangă,
Pică jos și nu-i de treabă.

Frunză verde calapăr
Am un drăguț și mi văr,
Ne-am luă, nu ne putem,
Ne-am lăsa, nu ne 'ndurăm,
Ne-am luă și ni păcat,
Ne-am lăsa și ni bănat;
Oamenii ne vorovesc
Părinții nu ne voiesc,
Oamenii-ar putea tăcea
Părinții să lase așa.

Măgheran crescut 'nșură,
Trece badea mă 'ncunjură,
Bade nu mă 'ncunjură,
Că nu mi de dumneata.
Să mi fie de dumneata
Altmintrelea aș umblă,
Tot albă ca lebăda
Și roșie ca ruja,
În obraz picuri de sânge
Cu dragostea te-aș învinge.

Culese de *Ioan Barzu* din Clntelu.

Frunză verde de gutte
Pentru mândra Păraschie
Eu duc traiu tot cu jelic,
De când ea s'a măritat
Inima mi-s'a uscat.
Buze mol ca la mândra
Nu-s la noi nicăirea.

Mândra mea cea de demult
Până-i lumea n'o zăuit,
La obraz ca rujele
La buze ca frunzele,
În obraz picuri de sânge
Când o vad inima-mi plânge,
Dar cine ne-a despărțit
Mur-ar moarte-n cușit.

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás — maeștru de monumente și pietre de cimitir. —

Fabricație proprie din marmoră, granit, seynit, labrador etc., din pietre de mormânt magazina se află în Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Cancelaria și magazinul central: **Kolozsvár, Dézsma-u. nr. 21.** Telefon 662.

Filiale: Nagyvárad, Nagyzeben, Déva și Bánpatok.

și dela guvernul maghiar cer ca în sesiunea delegațională următoare care va fi în Maiu, (după ce ei creștini-socialii nu vor împedea a treia cetire a hotărîrilor aduse de comisiunile delegaționale) să pertracteze despre chestia soldei ofițerilor.

Mai departe, guvernul să pună în bugetul ordinar sumele necesare a acestor cheltuieli; dacă nu vor căpăta garanță, vor prelinde amânarea subcomisiunii mixte a cărei ședințe sunt azi.

Subcomisiunea de războiu a ținut azi ședință sub prezența lui *Merweldt*, la care au luat parte toți trei miniștrii comuni. În primul loc s'au ocupat cu luarea la cunoștință a hotărîrii aduse de subcomisiunea mixtă în ce privește resortul celor trei miniștrii comuni.

Despre decurgerea acestei ședințe avem următoarele știri:

Prezidentul *Merweldt* face cunoscut subcomisiunii hotărîrea adusă de subcomisiunea mixtă, după aceea delegatul *Calm* face cunoscut comisiunii renunțul maghiar și întreabă ce atitudine se va lua în sesiunea delegațională viitoare.

Aerenthal răspunde că guvernele ambelor țări au socotit și în trecut, că e mai practic ca delegațiunile să se întrunească numai primăvara. Guvernul comun susține însă acum necesitatea ca delegațiunea viitoare să fie la sfârșitul lunii lui Maiu.

Schönach, roagă, ca să ia la cunoștință că va lucra conform propunerii lui *Latour-Schraffel* și se va năzu, ca în sesiunea delegațională viitoare să se ia sub dezbatere chestia soldei ofițerilor. Accentuează mai departe caracterul de actualitate al acestei chestiuni apoi spune, că nu va permite ca această chestie, să aducă în legătură cu alte chestii militare.

Schroffel întreabă, dela miniștrii comuni că sunt aplicați să repeteze aceste declarațiuni și în ședința plenară?

Aerenthal spune, că atât el cât și ministrul de războiu repetă au aceste declarațiuni.

După aceasta a urmat pauză.

După suspendarea ședinței sub comisiunii, s'au sfârșit delegații sub prezența lui dr. *Fuchs*; la această constituire nu a luat parte nici un ministru. Seniorul *Clam Martinitz* a propus ca să amâne până la Maiu a treia cetire a hotărîrilor aduse de comisiunea delegațională.

Subcomisiunea după aceasta a primit amânarea propunerii delegației. În același timp și delegațiunea maghiară a ținut ședință sub prezența lui *Zichy* și au luat parte *Burlan* ministru comun de finanțe și *Wekerle*, ministru-președinte maghiar.

Primul vorbitor a fost *Rakovszky Béla*, care vorbește despre linia ferată din Turcia.

Zichy spune că fiind ca obiect de pertractat nu mai luarea la cunoștință a hotărîrii comisiunii delegaționale austriace, și deoarece delegațiunea austriacă a amânat aducerea hotărîrii pe mai târziu, încheie ședința.

C u v â n t a r e

rostită de dl *Ioan Kalinderu* la serbarea aniversării Unirii Principatelor ce s'a ținut la școala din *Sagarcea*, de pe Domeniul *Coroanei*, în 24 Ianuarie 1908.

Oameni buni,

Ați auzit mai toți de această Unire, dar vor fi însă și unii printre voi, cari nu-și dau tocmal bine seama în ce stă însemnătatea ei. De aceea vă voi spune că până la 24 Ianuarie anul 1859, Moldova și Muntenia erau despărțite una de alta, având fiecare Domnul și legile ei. Așa au trăit muntenii și moldovenii dela început, de când au pus stăpânire pe țărișoarele lor.

În cele aproape cinci sute de ani, câte au trecut de când ne-am așezat mai cu temel în aceste părți, au fost chiar timpuri, când muntenii și moldovenii s'au dușmănit unul cu altul, deși erau frați. Atunci însă iubirea de neam nu era atât de vie cum e azi. Ei ținau mai mult la sine și la vetrele lor, dovadă că nici nu-și ziceau români, ci moldoveni și munteni, după țara în care se

aflau. Mai ținau apoi fiecare la familia domnitore, căci câtă vreme au fost domni pământeni, atât Moldova cât și Muntenia se socoteau una cu familia domnitore. Acest respect către Dinastie mergea atât de departe, încât Domnitorii interveneau cu putere armată unii în țara celorlalți, când era vorba de vr'o usurpare dela tron a familiei domnitore. Au fost între ei și dușmăni și războaie pentru alte pricini, mai ales mai târziu când stăpânitorii nu mai erau din vecile noastre familii de Domnitori.

Trebue să mai știți, oameni buni, că nici muntenii nici moldovenii, n'au fost totdeauna liberi. Și nu pentru că n'ar fi fost destul de viteji sau nu s'ar fi apărat dela mic la mare din toate puterile lor! Ci fiindcă erau pușini, pentru că n'aveau destule ajutoare dela vecinii de aceeași lege, când era vorba de turci, care voiau să calce creștinătatea, și mai cu seamă pentru că nu erau uniți. Ba vecinii mai adesea li-se puneau în cale, și chiar purtau războiu cu ei, pentru a pune mâna pe țărișoarele lor.

În cele dintâiu vremuri, cât au fost domnitori pământeni, moldovenii și muntenii s'au mai luptat cu potrivnicii, când la un loc, când despărțiți, bătăndu-i în multe rânduri cu mare rușine pentru ei. De faptele domnilor și de vitejia ostașilor lor s'a mirat o lume. Ștefan cel Mare, domnul Moldovei, a dat 36 de bătălii, bînd biruitor în 34 din ele și a clădit 46 de biserici și mănăstiri spre lauda lui Dumnezeu pentru biruințele sale. Tot așa *Mihailu*, Viteazul Munteniei, care a izbucnit în vr'o vreme să unească sub sceptrul său amândouă țările românești. În dorința fierbinte ce avea de a întări Domnia familiei sale le-a alăturat chiar Ardealul, dar din nenorocire numai pentru scurtă vreme.

Unirea aceasta a căzut odată cu el, din mai multe împrejurări, pe cari dacă le-aș înșiră aci, ne-ar lua prea multă vreme. Una din ele trebue însă spusă, pentru că am avut și mai târziu de lucru cu ea. Această pricină, e că unirea trebuia să fie primită și de ceilalți domnitori și mai ales de cel vecin. Lucru greu, oameni buni, pentru că, după cum zisei, aceste popoare numai uniți nu le-ar fi plăcut să ne vază. Dimpotrivă, când nu ne călcau țările, aștiau pe moldoveni și munteni, numai ca să le slăbească puterile. Ca să fi purtat războiu cu ele, pentru a le sili să ne recunoască, ar fi fost și mai greu, mai ales că eram legați și de turci, și nici aceștia nu voiau să ne știe uniți. Așa erau vremurile pe atunci și a trebuit să se scurgă vreme multă, până să ne putem desbără de toate pledecile.

Trecând mai departe, Istoria ne arată că după *Mihailu* Viteazul a urmat ca stăpânitori, domni din mai multe familii. Tot de atunci au început și țările să cadă tot mai mult cu umilire înaintea turcilor, până au ajuns cu totul sub puterea lor.

În această stare, care a ținut peste 200 de ani, atât Moldova cât și Muntenia, primeau ca domni pe cine voiau turcii, care fiind mereu la strămtoare li schimbau des pentru a lua cât mai multe daruri și tribut. Uneori li măzilliau ei de pe tron, altă dată erau siliți de alți doritori de domnie, de pețitori număroși, răsăriți nu numai dintre boeri, ci și din oameni de jos, din oameni ajunși.

Și-au fost între acești domni și mulți străini de neam! Care cum ajungea însă pe tron, puneau biruri grele, spre a se despăgubi pe de o parte de pescheșurile date pentru a fi numiți domni, iar pe de alta pentru a-și face cât mai repede avere, din care să trăiască când vor fi scoși din scaun. Ei știau bine că șederea lor pe tron va fi, cam cât cloara în par, și de aceea deapoiu fără milă. Așa ne spune Istoria, oameni buni, și vă puteți da cu gândul în ce năczuri trăiau strămoșii noștri de pe acele vremi! Țăranii erau asupriți de oamenii stăpânirii, cari nu erau totdeauna pământeni, căci fiecare domn aducea cu sine câțiva oameni ai lui și alega din țară pe cel cari li puteau îmbogăți mai curând. Duceau bleji mai mult o viață de azi pe mâne, gata de fugă în codrii, iar de dreptăți nici pomenire! Până să ajungă omul să capete dreptate, pierdea tot ce avea, dacă nu și viața! Poate că de atunci a ră-

mas și zicătoarea că până la Dumnezeu te bate Sfinții. În ce privește pe turci e și vorba că, turcul te bate, turcul te judecă! Dar nici boierii nu erau mai fericiți! Câți din ei n'au fost uciși și la câți nu li-s'au luat averile, mai ales la acela cari nu se plecau veneticilor sau cari se ridicau împotriva nedreptăților și nelegiuirilor ce se săvârșeau în țară.

Oameni buni,

Am zis mai adineori, că străbunii noștri trăiau gata de fugă. Dar ei nu fugeau de dușmanul lor, pe care l-ar fi înfruntat cu aceiași tărie ca înaintașii lor, ci de turci de dușmanii lor, pentru că și aceștia erau hârțuși de așil, din cauză că asupreau pe creștini și căutau mereu să-și întinză hotarele. Țările fiind privite ca pământ turcesc, inimicii acestora de dincoace de Dunăre, începeau războiul mai adesea, năvălind în Moldova și Muntenia, prădând și pustiind tot ce le ieșea în cale. Domnul, care se întâmpla să fie pe tron, fugea și el de cele mai multe ori, pentru că nu era din ai noștri, cu dragoste de țară. N'avea nici oaste destulă și bună, cum a avut de pildă Ștefan cel Mare, care a întocmit cel dintâiu o armată regulată. În alte cazuri, vrășmași urmau înainte drumul lor pustiitor, până se întâneau cu armata turcescă. Astfel țările erau prădate dintr'o parte și alta, iar pe de asupra, slujea și de loc de luptă!

Așa au trăit strămoșii noștri până aproape de anul 1821, când muntenii, sătui până în gât de angarale, s'au ridicat sub domnul *Tudor* și au stricat domniile străine, cari adusesse țările pe marginele peirei.

Această răscoală e începutul unei noi vieți.

Din acest an se poate zice că a prins adevărata idee a unirei, că a răsărit în inimile muntenilor și moldovenilor, iubirea de frate:

Tu-mi ești frate, eu și-ti frate

În noi doi un suflet bate,

după cum zice în vece neuitatul nostru bard național. De atunci au început ei a se îndemna:

>Măi muntene, măi vecine

>Vino să te prinzi cu mine

>Și la viață cu unire

>Și la moarte cu ntrăfire

până în 1848, când s'au ridicat din nou pentru libertate, pentru mântuirea de sub înrăurirea și privegherea străinilor, de care am scăpat ceva mai târziu. În 1856 dorința de unire, era împărtășită de toți bunii români, care și dădeau seamă că:

Unde-i unul nu-i putere

La nevoi și la durere,

Unde-s doi puterea crește

Și dușmanul nu sporește;

Iar la 24 Ianuarie 1859 se făptuește în sfârșit visul atât de mult dorit, prin alegerea lui *Alexandru Ioan I. Cuza*, ca domn peste amândouă principatele.

Dupăcum ați putut băga de seamă, nu e dar decât o viață de om dela unire. Dar ori cât timp s'ar fi scurs, nu trebue să uităm că atunci s'a urzit viitorul nostru, atunci s'au pus temelile României de azi. E drept că încă nu eram independenți de tot, căci ne aflam tot sub suzeranitatea turcescă, dar cel puțin nu mai aveam amestec în treble dinlăuntru, pe cari ni-le orînduim noi de noi. Iar odată uniți, nu ne rămâne decât să lucrăm și să ne întărîm pentru a putea dobândi și nealțărnarea cât mai curând.

În această zi atât de însemnată se cuvine, dar ca fii recunoscători, să ne aducem aminte de toți cei cari au luptat pentru unire: de voinicii lui *Tudor*, de lupiătorii dela 1848, de naționalștii din 1857 și 1859, însfârșit de toți acela cari prin munca lor au sporit puterile țării. Să ne purtăm gândul către primul domn român, apoi către faptele din 1866, când țara a proclamat pe acela căruia i-a fost hărăzit de prevedință să întărească unirea și să-i dea chezașa viitorului. Știți cu toții cine e acesta. E *M. Sa Regele*, care mai târziu a dobândit și nealțărnarea prin războiul din 1877-78, în care ostașii noștri au reînviat gloria străbună. E *M. Sa Regele*, care și-a în-

In atențiunea parohiilor!

SZENTGYÖRGYI OSZKÁR,

pictor de firme de embleme de biserici și auritor,
Marosvásárhely, Kossuth Lajos utca 26.

Săvârșește orice lucru în branșa aceasta în mod de gust frumos și trainic pe lângă garanție. Însemnez că pictarea bisericilor am studiat-o în decurs de mai mulți ani în București și în celelalte orașe mai mari ale României și așa e eschisă

orice incorectitate în executare. — La dorință se trimit desemnuri porto-franco.

Cu distinsă stimă:

Szentgyörgyi Oszkár.

chinat mintea și toată activitatea sa propășirii și binelui țării.

În cei aproape 42 de ani de când domnește, câte rele nu s'au îndreptat, câte lucruri bune nu s'au făcut în țară! Mulți din voi își aduc desigur aminte, fie că le-a trăit, fie că le-a auzit dela părinți, de lipsa de siguranță din trecut, de lipsa de drumuri, de lipsa de școli și câte altele, care deși nu erau atât de mari ca năcazurile dinainte, despre care v'am vorbit, erau totuși destul de numeroase și de grele pentru a nu ne lăsa să dăm și noi înainte cu celelalte popoare.

Apoi unde erau Moldova și Muntenia și chiar Principatele-Unite, socotite cum e România de azi?

Azi stăm în rândul celorlalte state mai bătrâne, suntem într-o casă nouă, care deși încă nu e desăvârșită, e a noastră!

Această casă nici nu putea să fie gata în tot ce-l trebuie, pentru că și cea veche era numai spărturi, numai putreziciune, nebagată în seamă și prea ades călcată de cei lacomi. Aceasta o știu toți cei cari cunosc cartea vieții noastre, în care e scris totodată cu litere mari, că dacă am putut fi-ne totuși piept vijeliilor, furtunilor, cari s'au abătut peste noi atât amar de vreme și mai mult decât peste ori care alt neam, a fost numai mulțumită dragostei de lege și de vatră a strămoșilor noștri. Această iubire să ne înflăcăreze dar și pe noi, căci așa cum suntem, suntem bine. Iar dacă voim să fim și mai bine, și trebuie să o voim, căci tot omul caută să dea înainte, apoi să muncim cu toții din dragă inimă, să îndreptăm ce mai e de îndreptat, și mai ales să nu mai facem ca copiii, cari strică fără să știe de seama că paguba se pune greu la loc, de multe ori mai cu anevole, decât se face un lucru dintru început. Să nu se mai ivească nici odată revolte ca cele din primăvara trecută, care ne-a dat mult îndărăț, care a știrbit frumoasa noastră casă la care au lucrat părinții noștri și la care au adus și noi partea noastră de muncă. Rătăciți, ca cei cari au făcut rășcoalele, să nu mai fie în veci între voi. Iar dacă nenorocul va face ca totuși să se arete pe ici pe colea, să căuțăm a-l în toarce și a-l aduce la respectul legii și al dreptului, căci numai acestea ne pot asigura liniștea și propășirea. Acolo unde dreptul și bunul altuia nu sunt prețuite, unde fiecare face ce vrea, nimic nu poate da înainte. Dimpotrivă se năruiește, înlocuindu-se într-o familie, în care copiii n'ascultă de părinți, în care făcând fiecare după cum îl taie capul și neaducând în casă rodul unei munci cinștite, gospodăria se pierde, copiii ajung destrăbălați, iar mama și tatăl se sting în obidire.

Întru aceasta aveți acum cel mai nimerit prilej căci s'au adus legi noi, cari tind la îndreptarea stării voastre.

Legile ce s'au făcut și se vor mai face în acest scop, vor da cu atât mai bune roade cu cât fiecare va căuța să propășească prin muncă și prin cale dreaptă. Asemenea să caute fiecare a se lumina, căci azi nu se mai poate trăi fără carte. Azi viața e a celui care are mai multă lumină, care nu așteaptă totul numai dela pământ, ci și dela brațele și mintea lor! Avem școli, de tot felul: primare, în care copiii învață să citească și să scrie precum și alte lucruri folositoare, avem cursuri de adulți, școli de meserii, școli de agricultură, școli mai mari, deschise tuturor celor bogați ca și celor săraci. Se cheltuiesc mulți bani cu ele și se vor cheltui și mai mulți de aici înainte, căci sunt spre folosul țării și numai ele ne vor duce cu bine la liman.

Luați aminte acestea, oameni buni, căci nici celelalte popoare n'au ajuns deodată luminate și mai cu stare decât noi. Și ele s'au frământat multă vreme până să ajungă unde sunt, unele mai curând, altele mai greu, după firea lor.

Oameni buni,

V'am spus toate acestea și v'am dat pildele ce ați auzit, căci și România nu e decât o familie, o familie mai mare însă, în care Maj. Sa Regele e tatăl, Maj. Sa Regina mama, iar noi fiii lor, unii mai mari, alții mai mici. Ca buni copii trebuie să ținem laolaltă, să fim uniți, și dupăcum am zis, să muncim cu toții, pentru că vatra

părintească să fie tot mai mândră și mai bogată. Să ne străduim a o înzestra cu toate lucrurile noi și bune și să ne silim să ajungem și să ne ținem de celelalte popoare mai bătrâne și mai cule.

Iar mai pe sus de toate să avem încredere în Familia Domnitoare și în oamenii țării, căci toți ne vor binele.

Să ținem strâns la Dinastia noastră, căci cu ea ne-am ridicat unde suntem și cu ea în frunte vom putea numai nădăjdui un viitor frumos.

În picioare, să strigăm dar cu toții:

Trăiască M. S. Regele!

Trăiască M. Sa Regina!

Trăiască Principii Mostenitorii cu augusta Lor familie!

Trăiască România!

Din Bihor.

Teatrul la sate.

Știm cu toții, ce menire are teatrul. Știm, cum acesta, nu e atât un loc de petrecere cu orice preț, cât mai ales o instituție culturală, o școală de moravuri.

Inceputurile teatrului românesc sunt în legătură cu mișcarea de trezire națională, de dor și avânt de înaintare, ce s'a lăsat și întărit cam pe la anul 1820. Fruntașii însuflețiți ai neamului nostru de pe acele vremuri, înțelegeau prea bine foloasele și bunătățile morale, care pot să răsară în urma unei reprezentări teatrale bune și cinștite, și în urma acestei cunoștinți și convingeri, au și pus temelurile de începutul unui teatru. Și aceste începuturi nu erau făcute numai pentru că și alte popoare mai învățate aveau teatre, ci s'au făcut cu scopul nespus de nobil de a-și înălța neamul, prin acel fel de scriere, care pătrunde mai puternic pe om, care îl stăpânește mai tare și care îl poate mai ușor preschimba sufletul, prin întreruperea întâmplării povestite, adică prin punerea întâmplării pe buzele unor oameni cari trăiesc, producând astfel oarecum pătrunderea realității, a vieții trăitoare în sufletul ascultătorilor.

Pentru acest scop, și cu acest gând de a înălța moravurile bune în simțul poporului nostru, s'au făcut începuturile de teatru la noi români. Și acest scop trebuie să-l avem, acest gând trebuie să ne călăuzască și astăzi când vorbim de teatru. Nu este slobod să privim și noi teatrul dupăcum obișnuiesc a-l privi astăzi orășenii, ca și cum teatrul ar fi creat adică pentru uimirea ochilor cu scumpetea și frumuseța hainelor, pentru petrecerea unei sări în râsete, în glume mai de multe ori proaste, în vederi obscene și în șoptiri de vorbe ușoare la urechea vecinilor, nu, ci să privim într'însul ceea ce trebuie să fie un bun și potrivit mijloc de creștere națională și întărire de moravuri bune.

Suntem în plăcuta poziție, să înregistrăm că rostul acesta nobil al teatrului nu e dat uitării. În Duminica trecută, am avut adică plăcerea să luăm parte la o reprezentație teatrală, în frunțașă comună românescă din preajma Orășii-mari Nogiorid, predată de plugarii noștri din acea comună. S'a predat »Logodna dela St. Iovan« o dramă în 4 acte de Fr. Carmină, localizată pentru trebuințele poporului nostru. Povestea acestei întâmplări, nu se impune prin împletirea și țeserea rafinată a întâmplărilor, ci mai mult pond pune pe morală, dar chiar pentru acest motiv a fost alegerea acestei povestiri norocoase.

Sunt 2 frunțași, oameni bogați în sat. Unul are o fată, celălalt un fecior, firește îndrăgostiți. Părinții însă trăiesc în dușmănie, din pricina, că fleștecare dintre ei ar vrea să fie întâiul om în sat. Jidanul satului — bătaia lui D-zeu sfântul pe satele noastre — vrea să tragă folos din aceasta vrăsmășie, și i' atăță și mai tare unul asupra altuia. Îndeama pe unui să-l aprindă pe celălalt, apoi să joare strâmb în capul lui că ar fi omorât pe socru jidanului dela care cumpăraseră pământurile, astfel acesta rămăsă sărac, astfel va rămânea întâiul om în sat. Ademenit de rachiul jidanului, omul pune la cale câțiva feciori îmbătați tot de rachiul, de aprind pe celălalt, apoi,

joară strâmb în capul lui, așa că acela rămâne sărac lipit pământului și dat pe mâna jandarmilor. Dar în sfârșit toate se adevăresc prin mărturisirea unui țigan care a fost ascuns sub un nălab de paie și de către o țigancă în bordeiul căreia s'a pus la cale toată mișelia. Astfel omul nostru și-a recăpătat averea, dar a fost prins celalalt împreună cu jidanul. La urmă însă îndrăgostiților le-a succes să-și îmblânzească și să-și împace părinții, cari în sfârșit de dragul tinerilor s'au și împăciuit logodindu-l unul cu altul. Acesta este cuprinsul de tot scurt al povestel, m'am mărginit numai a atinge întâmplările moralizatoare. Piesa cuprinsă în genere motive românești, presărate cu drăgălașe doine.

Trebuie să mărturisim, că cu toții am rămas uimiți de arta firească, cu care și-au executat țărăniile noastre rolurile.

Nu este acea piesă rafinată, care să ne fi înălțat atențiunea atât de puternic ca și aceasta piesă de moravuri ca și predarea nu se poate mai precisă și mai firească a țărănilor noștri. Fiește care rol era întrerupat, era adevăratul tip pe care a voit autorul piesei să ni-l zugrăvească. Ji-omul era tipul jidovului mârșav dela sate, apoi anul fudul, încrezut în averea sa, feciorul gura satului, fata îndrăgostită, țigancă vrăjitoare, țiganul cu cităra și cu un cuvânt toți, par'că n'ar fi fost numai poveste predată, ci adevărate fapte care se trăiesc și se dezvălesc înaintea ochilor privitorului.

Un semn bun este aceasta reprezentație teatrală, un semn de viață nouă, de o viață tină, care acum a ajuns în vârsta vâjșoșiei, și ca atare cere lărgirea de teren. Este un semn în bucurător cu atăta mai văstos, căci aceasta este întâia reprezentație teatrală românescă și la noi în Bihor. Este cea dintâi probă de putere pe acest teren a înstrăinării noastre colț al românismului și dupăcum dat ne-a fost să ne convingem Bihorul e pe cea mai bună cale să se întemeze și să-și recâștige puterile și ca și Făt frumos din poveste să pornească la luptă.

Pentru succesul acest frumos, ce au raportat nogioridani, laude se cuvin conducătorilor harnicii din comună, partea leului însă a fost a neobositului și haricului învățător I. Szilágyi, care cu o paciință și sârguință neobosită s'au trudit pentru reușita acestei reprezentații.

Bucură-te vrednice muncitor, rodul ostenețelor tale este înveselitor!

Trebuie să amintim, că în mijlocul țărănilor a produs mare însuflețire prezența corului tinărilor din Orade »Hilaria«, care între acte delactă publicul cu mândrețe de cântări instruite de priceptul conducător al lor dl N. Firu.

Dintre inteligența din Orade am observat pe președintele Hilariei dl dr. A. Lazar cu dna, dr. Coriolan Papp, dr. Nest. Porumb, dr. D. Lascu, locot. Goja, dr. D. Mangra, Ioan Petra, dr. Marta, V. Babi, Iosif Tărau, Sibilanu, Vékony.

Inteligența din jur însă a lipsit, spre rușinea lor. Înainte pe calea începută bravi nogioridani, și să auzim de bine.

I. T.

Vieța socială.

— Două baluri. —

De o bucată de vreme Beiușul a fost des remarcant prin gazetele române, pentru progresul, ce-l face și pentru toate lucrurile bune, ce s'au pus la cale și s'au dus la îndeplinire. Se părea, că odată porniți pe calea bună, românii de acolo vor stăru tot mai mult pentru întărirea dragostei față de orice mișcare românească, manifestație națională și pentru o încliegare mai desăvârșită între clasele sociale...

Dar cu izbândă, din vara trecută, a steagului național la Beiuș, gloria a ajuns pe povârniș și numai putem porni cu laudele. Alegerile congregaționale, ce urmară, nu i-au pus în lumina puterilor de luptă și a organizării mai întinse, ș'apoi veni iarăși o vreme de tăcere neînțeleasă, și de o goană febrilă nu mai pentru afacerile zilnice. În sările lungi de iarnă, ce trece, fiește care și-a petrecut viața, retras în monotonia casnică. Nu s'au ținut conferențe, întruniri publice, foloșitoare și hrănitoare pentru suflet. O singură dată, la Silvestru, despărțământul »Astrei«, făcu

RÉTAY și BENEDEK,
atelier artistic pentru obiecte bisericesti
BUDAPEST, IV. Váci-utcza 59.

Mare magazin de tot felul de haine bisericesti, prapori, potire, feșnice de altar, lustru, cruci și tot felul de obiecte pentru montarea bisericelor. — Catalog de prețuri și modele trimitem cu plăcere.

În atelierul nostru de sculptură se fac: iconostase complete, altare, tabernaculume, amvoane, icoane portative. — Pictare de iconostase și icoane sfinte, pictare de biserică. — Planuri, catalog de prețuri trimitem cu plăcere. Pe omul nostru expert îl trimitem fără taxă la fața locului, pentru primirea lucrului.

o schimbare, prin un concert împreună cu petrecere.

Iată și carnavalul cu viața sgomotoasă, petreceri și baluri când damicele își făuresc atâtea visuri grabite sau întârziate!

Ca în toți anii beiușenii și acum au aranjat două baluri; unul al eclegiei gr.-or. în favoarea bisericii, care susține cu greu și școala, și altul al casinei române, ce luptă cu multe neajunsuri, deși ea este un mijloc foarte priincios de întâlnire a românilor, cari mai bucură și petrec serile cu cântatul decât în aierul stricat și plin de fum de prin cafenelele vechi și scunde.

Aceste baluri, cu așa scopuri, în adevăr merită să fie mai largă prolecare a noastră, a tuturor.

Balul eclegiei și de data asta a reușit, deși nu este același public mare din anii trecuți și aceea întru puțin ameliorează. Totuși a fost cercetat bine și chiar bine. Dar aceea plagă socială, ce și anul trecut a fost viu discutată și combătută prin ziarele noastre; »csárdășul« n'a lipsit nici acum. Introducerea lui și nedelaturarea din balurile noastre se motivează cu împrejurarea, că totdeauna din partea aici și străinii și... noi ne arătăm, polițioși numai prin faptul, că ne învățăm cu vâlcă veselie la câte un »csárdăș«.

Dar balul trebuie să-l socotim de o manifestare națională, de o întâlnire plăcută a celor ce se înțeleg și simt la fel. Și când e vorba de aceasta nu trebuie jignite sentimentele naționale a celor ce noișcă să dea caracter național unei petreceri. Și în primul rând noi suntem chemați să sprijinim balurile noastre. Dacă deci complezanța ne face să admitem »csárdășul«, cerem și noi celalți înviați să se observe aceeași complezanță, ca să nu ni-se jignească sentimentele naționale de dragul cântărilor. Dar fratele este mai aproape, și el are datorită să contribuie în orice vreme cu oboșorul său.

Sunt aceste păreri și convingeri spuse fără nici o ură și gând de a jigni și supăra pe cineva.

Dealtfel »csárdășul« e de prisos și din motivul, că azi în viața socială nu ne prea dăm de naționaliști ci cosmopoliți. Tinerii noștri dansează cu plăcere amețitoare »boston-ul«, când se cântă mîlesstoasă și înviorătoare noastră »Ardeleană«, iar pe melodia sârbii »csárdășul«.

Și în sfârșit și oaspele trebuie să respecte formele de bună cuvîntă în casa, unde este invitat și să nu pretindă ce poate nu i-ar plăcea gazdei.

Dar ceva despre balul casinei. Se discutase petrecerea, că în alți ani a fost pus pe timp nepotrivit, când provincia nu poate veni, îndeosebi preoții. S'au respectat aceste păreri și s'a fixat balul pe altă zi, pe zi de Joi.

E larg. Multă lume pornește la oraș. Cafenelele pline de inteligență din provincă, preoți, învățători, proprietari, notari. Înțelegeți d-voastră, aici avem aproape numai notari români, cari în cele politice merg pe alte căi, dar în cele sociale și culturale merg alături de noi. Prezența lor măgure la inimă și saltăm de bucurie! Pe sară are să fie un bal splendid, o manifestațiune națională, cum rar s'a mai văzut.

Aud, că vin chiar iuriști dela Oradea mare, veste îmbucurătoare, ce s'a și realizat.

Soarele s'ascunde de pe bolta cerească, încă câteva ceasuri și e vremea de bal.

Tineri chipeși, îmbrăcați în haine de salon, cu mânuși albe pe mâni, păr plepănat frumos, suris dulce pe buze, așteaptă sosirea celor invitați. La orele opt sosește, o familie, ceva mai târziu altele și așa pe rând... două... spre... zece... familii, ce se pierd în sala de joc. Așteptăm încă jumătate de ceas. Nime!... A trecut nouă și trei sferturi! Nime! Jocul se începe cu cele zece părechi dansatoare, din cele 70—80 familii române câte sunt în Beiuș și tot atâtea în provincă. Nici un notar, nici un învățător, abia trei preoți, nici comercianți, nici industriași.

Când te gândești că este balul singurei casine române din Bihor, înființată în timpuri grele și lupte înverșunate, și când te gândești, că azi cu anevoie se mai pot înființa astfel de casine, te cuprinde revolta sufletească pentru atâtea nepăsare, și indolență, ce încetușază societatea noastră. Este aceasta o boală de degenerare și de distingere. Va să zică nu ni-e dat să convenim și să petrecem prietenește măcar la un bal, căci și așa suntem destul de izolați de altădată.

Câteva clipe ar fi putut ori și care jertfi, ca să ne impunem ca element iubitor de viața socială, ca element, ce știe să se manifesteze și să sprijinească orice instituțiune românească.

Dar de data aceasta ne-am arătat foarte slabi, mai slab nici că se putea.

Așa că sunt răutacios? Spun neadevăruri? Măș bucura, să mi-se poată adevări contrarul. Și ca să nu mi-se spună, că vorbesc din tuță cu gând de hulă asupra culva, sau să nu fie bănuit vre-un nevinovat de autor al acestor rânduri, iscălesc
Petru E. Papp.

Prelegeri. În Vașcău au sosit Sâmbătă seara trei domni dela stăpânire să țină prelegere practice poporului »despre pomârît, creșterea vitelor și lucrarea pământului«. Urmarea a fost că la 11 ore Duminică s'au apucat la lucru, au prânzit, au ținut toaste care de care mai măgulitoare unul față de altul, iar la 2 ore după amiază au și plecat cu trenul la culbui lor.

Halal de astfel de prelegeri. Nici un preot, învățător nu a putut lua parte căci au fost la biserică.
Călătorul.

Mulțumită publică. Magnificul domn dr. A. Novac, avocat și deputat dietal din Biserica-A'ă a donat pe seama școlii noastre rom. gr.-or. din Vașcău-Barești, 50 exem. din biblioteca »Pentru copiii cei buni, povestiri de autoarea Augusta Rubenescu« — cu mențiunea de a se distribui elevilor diligenți.

Primească pe aceasta cale cele mai sincere mulțumite pentru frumosul obol adus pe altarul progresului nostru cultural.

Ajute-I Dumnezeu să-și poată repeta binefacerile!
Vasile Sala.

Procesul slovacilor dela Cernova.

Ziua III.

Ieri, Mercuri, s'a început ascultarea martorilor chemați să adeverească prin jurământ cele înțeleptate la Cernova. Sunt citați 84 martori. S'a început cu cei mai învățați, cu domnii adevărați, ca, de pildă pretorele Pereszlényi, și din toată depunerea de până acum a martorilor se vede o curată întortochiare a lucrurilor, o contradicere prăpăstioasă între depunerile martorilor și ale acuzațiilor.

E lucru știut; când cel care te bate îți mai ajunge și martor, de bună seamă, că n'ăi să scapi cu una cu două.

În procesul învinuitorilor din Cernova, domniul chemați ca martori aruncă noul acuze îngreunătoare asupra celor învinuși.

Cel dintâu martor pretorele Pereszlényi, spune că revolta cernovenilor o fost plănuțită de mai înainte, pentru că mulțimea le-a ieșit înainte cu pietrii.

Urmează protopopolul Pazurik, și ăsta dă pe coarda pretorelui. Ba mai adaugă, că el a primit scrisori nesubscrise, în care îl înfricău că-l vor omori, dacă se va duce la sfîntire fără Hlinka.

Fischer József, capelan, aruncă toată cauza revoltei asupra lui Hlinka; pe el îl face răspunzător pentru măcel.

Martorul Stefan Fiath, când capelanul Fischer îl face răspunzător pe Hlinka strigă revoltat: »A fost crimă ceace au făcut jandarmii! O crimă ordinară!«

Președintele îl pedepsește pe Fiath cu 100 coroane, ori 5 zile închisoare, pentru afirmarea asta.

Cantorul Iosif Hladek spune că s'a dus cu preoții la sfîntirea bisericii. El a auzit pe protopretorele Andaházy, când a stăruit pe lângă preoți, ca să amâne sfîntirea, dar Pazurik s'a opus. N'a auzit, că preoții sau jandarmii să fi provocat pe oameni să se liniștească. N'a văzut nici pe unul dintre acuzați apropiindu-se de trăsuri.

La pertractarea de ieri mai mulți martori au mărturisit, că n'au văzut aruncându-se cu pietri.

AVIZ !

Abonenții cari nu și-au achitat abonamentul sunt rugați din nou să binevoiască a trimite numai decât, deoarece administrația va sista după 8 zile trimiterea ziarului pe mai departe acelora, cari nu vor plăti. Ne-am hotărît, că d'aci încolo să nu mai trimitem pe credit. Excepțiune nu putem face cu nimeni.

Administrația ziarului.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 5 Martie n. 1908.

— La temniță. Cu ziua de ieri d-nul Petru Mițuța, învățător în Câmp (Bihor) și-a început pedeapsa de 7 zile temniță de stat în Seghedin, osândit pentru pretinsă agitație încontra nației maghiare, în timpul campaniei alegerii electorale dela Beiuș.

Dorim dlui Mițuța să supoarte cu ușurință osânda!

— Noui advocați români. Vineri au făcut cenzura de avocat în M. Oșorhelu doi români anume: Dr. Ilariu Hoadrea și dr. Nicolae Olariu, ambii din Reșinar de lângă Sibiu. Îi felicităm!

— Din Șipot ni-se scrie: Tînărul și înflăcăratul naționalist Trăilă Cionvică a răposat subit Mercuri în 20 Februarie v., în vîrstă abia de 25 ani.

— Convocare. Poziția critică, în care se află — cu puțina excepțiune — întreg cercul funcționarilor de bancă, au îndemnat pe câțiva din jurul Devei, ca într'o conferință mai restrînsă să decidă convocarea unei conveniri în Deva pe ziua de 22 Martie 1908 sf. n., la 3 ore p. m. în hotelul »Hungaria«.

La convenirea aceasta, convocator separat numai funcționarii din com. Hunedoarei vor primi.

— Alegerea din Mocrea (Apatelek). În cercul Boroșineului s'au început anul acesta alegerile de antisie cu comuna Mocrea.

Aceasta comună după cum se știe e locuită de români și slovaci. Bravilor români cari de zecl de ani neîntrerupt se luptă a îndepărta din jurul casei comunale slovacii își aleg în antisie numai pe ai lor. Anul acesta le-au și succes a-și împlini mult așteptata dorință.

După ce fruntașilor plugari cărora li-se cuvîne toată cinstea: Alexandru Popa, Ioan Ursuțiu, Petru Catana (lui Toilor) le-au reușit a consătuț pe ai lor, — ba chiar după ce Ioan Ursuțiu le-au rostît cuvintele.

»Unde-i unul nu-i putere

Unde-s doi puterea crește

Și dușmanul nu sporește«.

cari cuvîne ca și un fulger au trecut prin sângele tuturor alegătorilor români au și pus umăr la umăr și au învins toți.

Au fost ales ca primar bravul plugar Alexandru Popa care ținând alegătorilor români un toast i au însufleșit și mai mult.

Ca jude de lege au fost ales Alexandru Brățiu, perceptor Ioan Butza, iar jurați de lege Gligoria Berlo și Ioan Curețeanu. Un alegător.

— Creștini buni și preot slab. Eviaviosul creștin Pavel Savulovicu, pădurar în Sârbova și soția Domnica, a dărut sf. biserici un chivot în preț de 248 cor.

Acestui bun creștin, — care în mai multe rânduri a jertfit pentru sf. biserică, prin ce și-a arătat dragostea față de biserică sa — bunul D-zeu să-i răsplătească din belșug, dându-i sănătate și mîngăiere sufletească.

Acestea, mă aflu îndemnat a le aduce eu, ca om privat, la cunoștință publică, deoarece acest frumos dar s'a făcut încă cu vre-o 3—4 luni înainte, apoi multe altele tot din partea numitului credincios — cu ani înainte — și conducătorii acestor comune bisericesti, atât preotul, cât și învățătorul, n'au aflat de bine a le publică nici până acum, prin ce ar fi dat îndemn la astfel de fapte creștinești și altor credincioși.

Poate că au uitat a scrie românește? Aceea se poate, deoarece ziare românești în casa lor nu intră. (Mai bine intră dînșii în casa iudovului). Apoi, nici nu-și prea bat capul cu astfel de îndemnuri. Când nu e vorba de biserică — casa Domnului — ci de cealaltă casă amintită, atunci și cu cuvântul și cu fapta sunt înainte.

Rupeți mucul dela lumină dlor luminători, că luminează foarte slăd, ba pot zice, chiar nimic și avem mare lipsă de lumină. Sârbova, 1908. Melhior.

— O comună harnică. Nainte cu 10 ani noi românii din comuna Sarafola nu ne-am putut afirmă în nici o privință. Bunul Dumnezeu însă ne-a dărut cu un preot harnic și luminat, care ar face mândrie să servească la altarul oricărei catedrale. Și de când acest preot, dl Ioan Stana

a pus piciorul în comuna noastră, lucrurile merg bine și noi înaintăm frumos. Prin oboseala acestui preot neîntrecut s'a ridicat prima biserică românească la noi în comună (nainte eram cu sârbi într-o biserică) care biserică este de o frumusețe și de o podoabă uluitoare. S'a edificat o școală de toată frumuseța, care îți face impresia unui gimnaziu. Având în edificiul școlar o sală corespunzătoare pentru casină, preotul nostru s'a grăbit a compune statute și a abonat foi românești pentru noi. Durere însă căci dl ministru Apponyi nu a aprobat aceste statute, sigur sub pretext că ne prea luminăm.

În cele politice iarăși sub conducerea iubitului nostru preot, putem servi de model. La alegerile de deputat din ciclul trecut, comuna noastră condusă de vrednicul nostru părinte, a fost singura în părțile aceste, care a dat toate voturile pentru candidatul național. Iar în comună unde înainte aproape întreaga antistie eră compusă din sârbi și nemți, iar noi eram luați în rîs, azi cu fală spunem că prin tactica bunului nostru preot, afară de un membru, întreaga antistie e compusă din români. Astfel noi românii suntem conducătorii.

Iar acum mai nou cu mândrie înregistrăm că poporul nostru luminat de acest apostol, a ridicat salarele învățătoareștii la minimalul prescris de lege. Servească deci bunul nostru preot de model tuturor celor șovăitori, căci e știut, că unde conducătorul e la culmea chemării, poporul nostru îl urmează cu drag.

B.

— **Necrolog.** Subscrisa, în numele meu și a rudeniilor mele aduc la cunoștința on. public trecerea din viață la cele eterne a iubitului și neuitatului meu soț, Dimitrie Ciuta, fost notar cerc. în Prăjești; care în urma unui morb greu de plept, azi la 9 ore seara și-a dat nobilul său suflet în numele Creatorului, în anul al 58-lea al elății și al 27-lea al fericitei sale căsătorii.

Rămășițele pământești, ale scumpului defunct se vor așeza spre vecinică odihnă, după rit. gr. rom. în cimiterul din B. Sebiș.

In plină luptă.

Ședință furtunoasă. — Vorbește Supilo. — Corespondentul »Tribunei« și Supilo. — Mari scandaluri.

— Ședința dela 5 Martie a Dietei. —

— Prin telefon. —

Ședința începe la orele 10.

Prezidează Justh iar după el Rakovsky.

Dintre naționaliști sunt de față V. Damian, C. Bredicianu, V. Lucaciu, M. Polyt, I. Maniu, St. Pop, Hodja, Bela, Blaho, Kollar.

În toată camera agitare mare. Centrul interesării sunt croații veniți în număr mare.

După ce se anunță mai multe interpelări, se intră în ordinea de zi: revizuirea regulamentului dietei.

Buza Barna ține o vorbire în favorul proiectului de revizuire. Invocă argumentele cunoscute. E întrerupt adesea de opoziție.

Atacă violent pe Polónyi, care a pactat cu croații și a produs încurcătura.

Majoritatea îl aplaudă.

Polónyi, apărându-se, face senzaționale desvăliri. Spune că nu el a făcut pactul cu croații, ci Kossuth. Când el (Polónyi) s'a dus la Fiume, totul eră deja aranjat de Kossuth. Acesta i-a adus deci pe croați în coaliție, el e vinovat, el e responsabil.

Buza Barna: Croații au venit de sine aici. Nu i-a adus nimeni, ci dracul!

Supillo sare infuriat și cere cuvântul. Naționalitățile îl aplaudă cu frenezie. El le mulțumește, inclinându-se. Incepe:

»Visoki Sabore!...«

Abea rostii însă aceste cuvinte și se naște un scandal nemai pomenit. Ungurii îi strigă furios să vorbească ungurește. Se aud injurături cari nu se pot pune pe hârtie. E amenințat că-l dau afară. Croații stau însă

în grupă în jurul lui Supillo. Naționaliștii de asemeni se apropie.

Supilo nu se lasă terorizat ci vorbește croaște. Cuvintele lui se pierd în sgomotul drăcesc.

Președintele nemai putând face liniște, suspendă ședința.

Pe coridorul dietei.

Pe coridorul dietei naționaliștii și croații îl inconjoară pe curajosul Supilo. Bătrânul Polyt îl felicită cu căldură.

— Te vor da afară, dacă vei încerca să vorbești iar croaște, — îi zice unul.

— Nici într'un caz nu cedez, — răspunde el.

Și văzând că un ziarist din apropiere însemnează cele zise, se apropie de el și îl întreabă:

— Ce ziar reprezinti?

— Sunt corespondentul »Tribunei« și dacă-mi permiteți, ți-aș cere o scurtă convorbire.

— Cu plăcere, zice, și se trag amândoi d'oparte.

Corespondentul »Tribunei« întreabă:

— Veți relua cuvântul.

— Da. Orice s'ar întâmplă. Trebuie să apăr drepturile poporului meu.

— În ce limbă veți vorbi: ungurește?

— Voiu vorbi ungurește, când în parlamentul acesta se va vorbi nemțește... Voiu continua a vorbi în limba croată, luptând astfel contra șovinismului. *Dreptul limbii croate este mai presus decât viața mea!*

— În chestia revizuirii ce poziție luați?

— Nimic mai firesc decât să combatem din răspuneri această nouă apucătură șovinistă.

— Nu credeți că se poate face o alianță cu naționalitățile?

— Mă voiu rosti asupra acestei chestii importante într-o convorbire ce-ți acord cu plăcere după ședință.

(Se anunță redeschiderea ședinței.)

Supillo nu se lasă.

Redeschizându-se ședința, Supillo reîncepe: »Visoki Sabore!...«

Se reînnoiește acelaș scandal de mai înainte.

Președintele roagă pe Supillo să vorbească ungurește, căci talmaciul croat nu e aici, ci e dus cu delegații la Viena și el (președintele) trebuie să știe ce vorbește. Ori să amâne vorbirea sa pe altădată, când va fi aici talmaciul.

Supillo continuă însă a vorbi croaște, cu toate urletele sălbatice kossuthiste. Spune că va urma însă după ce va fi talmaciu.

(Naționaliștii îi fac ovațiuni).

Kossuth, păcălitul.

Ministrul Kossuth Ferencz recunoaște că el a încheiat pactul cu croații și spune că așa este: *el e cel păcălit! Asta-i va fi însă spre învățătură, în viitor.*

Naționaliștii.

Vorbește dr. V. Lucaciu, care protestează ca naționaliștii și croații să fie învinuiți că sunt dușmani ai patriei. Iubim țara, cum înțelegem noi.

Vorbesc apoi contra revizuirii regulamentului dietei naționaliștii Bella și Brediceanu. Acesta din urmă vorbește pe scurt, dar invocând multe și temeinice argumente. Arată pe larg un moment însemnat din viața statului: *când și naționalitățile luau parte la viața de stat, pe vremea lui Deák.* Șovinismul de acum vrea să zădărnicească însă

aceasta pentru viitor, ceea ce se răsbună asupra țării și intereselor înalte de stat.

(Naționaliștii îl aplaudă călduros).

Polónyi răspunde pe scurt lui Brediceanu, care amintise de el. Se rostește împăciuitoare despre naționalități.

Ședința se ridică la orele 2.

Ultime informațiuni.

Articolul lui Björnson. »März« din München aduce un articol din pana lui Björnson intitulat »Domnia maghiară«, articol pe care corespondentul dela Roma al »Tribunei« dl P. Robescu, l-a anunțat deja înainte de asta cu o lună, când marele poet și apărător al nostru scria acest articol. Într'ansul se arată pe larg prigonirile și osândecele ce suferă luptătorii naționali din Ungaria, îndeosebi ziaristii. Vorbește pe larg despre chipul cum se fac în Ungaria alegerile și arată mijloacele cu ajutorul cărora ungerii caută să desnaționalizeze pe nemții precum se arată și viclenia ce întrebunțează partidele maghiare pentru a scăpa de îndatorirea ce le-a pus-o împăratul cu privire la sufragiul universal.

»Cu politica de acum, termină Björnson, ungerii își fac dușmani toate popoarele vecine!«

Contra beției. București, 4 Martie. În ședința de ieri Camera a votat cu 72 bile albe (contra 9 bile negre) luarea în considerație a proiectului de lege privitor la monopolul cârciumelor.

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta
Budapesta, 5 Martie 1908.

INCHEEREA la 1 ORĂ:

Oran pe Apr. 1908 (100 sig.)	24:44—24:46
Secară pe Apr.	21:36—21:38
Ovăs pe Apr.	15:92—15:94
Căcuruz pe Mai 1908	13:46—13:48

INCHEEREA la 4 ORĂ:

Oran pe Apr.	24:28—24:32
Secară pe Apr.	21:34—21:36
Ovăs pe Apr.	15:90—15:92
Căcuruz pe Mai 1908	13:34—13:36

Poșta Redacției.

Sofron Cristea, Stremt. Da, »Cantorul« de Bujgan se află la noi; e cu litere latine, prețul 10 coroane.

Ioan Mama, Fizeș. Afacerea ți-o poate descurca numai un avocat.

Traian Truța, Nicolinț. Celor ce trebuie să știe, am adus la cunoștință tot ce ne-al împărtășit.

V. P. în Jebellu. Vom publica-o cu plăcere. Pentru azi a sosit târziu.

Comișușanului. Vom publica despre afacerile dela D voastră numai când va fi pace și înțelegere deplină între toți, cum s'ar cuveni într-o comună așa de frunte.

V. P. în Timișoara. S'au primit.

Aurel Goian, Poiana. Trimite culese din popor, publicăm bucuros.

Amic, Cluj. Azi ori mâne ajungem să le cillum. T. Răbagia, inv. Rătișor. Scrieți pe sfânta biserică. Așa e bine și sigur.

Petru Clepan, Forotic. Foarte isteț al compunghicitura, noi însă nu publicăm decât afaceri politice și întâmplări de prin sate.

Poșta Administrației.

Alexa Saberca, Pilipeț. Am primit 2 cor. ca abonament până 1 Iulie 1908.

Ioan Istin. O. Pecica. De aici merge regulat la adresa cum ai scris-o D-la. Abonamentul de 2 cor. am primit.

Redactor responsabil Ioan N. Iova.
Editor proprietar George Nichin.

Un comis român

perfect în bransa băcăniei, isteț-inteligent, să cunoască și limbele germâne și maghiare în graiu și scris!

Angajez momentan sub condițiuni favorabile!

Victor Onițiu, comerciant. Sibiuu.

Un bică rassa de «BERN» de 18 lun aflat de apt de comisiunea de prăsilă, se află de vânzare la preotul

IOAN IONESCU (com. Timiș).
Zsebely.

10778/1907 tkvi szám.

Együttes

Árverési hirdményi kivonat.

Az aradi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Don Ignát kurticsi lakos mint ezuttal csatlakozónak kimondott végrehajtónak Morár Gábor Illés kurticsi lakos végrehajtást szenvedő elleni 300 kor, tőke követelés s árulékai úgy 117 kor. 73 fillér tőke per és végrehajtási megállapított költségek iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék területén lévő Arad megye Kurtics községében fekvő a kurticsi 232 számú tjkvben A. I. 13. 14. 16. 18. 19. 21 és 23 sor 1729.1926.2374.1790/a. 1927/a. 2375/a és 2376/a hrs a. felvett 435 számú ház udvar és kert egy szántó földkeből Morár Gábor Illés felerész hányadára az árverést 1101 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a ténnyel megjelölt ingatlanhányadok

az 1908 évi márczius hó 23-ik napjának délelőtti 9 órakor

Kurtics község házánál megtartandó nyilvános árverésen olyképp fognak eladatni, hogy a menyiben az ingatlan hányadok a C. 38 alatt özvegyi haszonélvezeti jog erejéig özv. Morár Demeterné szől. Lukucz Anna javára bekebelezett szolgálmi fentartásával oly árban adatnék el, mely a szolgalm telekkönyvi bejegyzését megelőző teherfedezete szempontjából ezennel megállapított 348 korona összegét meg nem üti az árverés hatálytalaná válik és az ingatlan a szolgálmi jog fentartása nélkül a kitűzött határnapon újabban 348 koronán alul is elárvereztetik.

Árverezni szándékozok tartoznak az ingatlanhányadok becsárának 10%-át vagyis 110 kor. 10 fillér készpénzben, vagy az 1881. LX. 42 §-ában elrendelt árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. tcz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiküldött szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság. Arad, 1907. évi november hó 8-ik napján.

Akny, kir. tszéki bíró.

Cea mai mare și mai ieftină firmă de grădinarit din țară.

200,000 bucăți de ultoi de viie, 200,000 bucăți riparia, 100,000 bucăți pomi frumoși cu coroană 200,000 bucăți trandafiri nobili, 100,000 bucăți arbori de lux și cireși de lux se pot căpăta cu un preț fabulos de ieftin, catalog de specii și prețuri se trimit gratuit și porto franco, — firma **Városlodai kertészeti és rozsatelep** Nagyváradon.

Corespondența în limba română.

In lumea întreagă cele mai bune mașini de cusut și biciclete Dürkopp,

precum și cele mai bune mașini economice le transportăm cu plătiri în rate mici lunare sau treilunare. In care comună vom avea cel puțin 6 cumperători, acolo croitul și cusutul femeesc în cursuri de 30 de zile îl dăm gratuit, cumpărătorii vor fi instruiți pe deplin.

Corespondență în limba română. La dorință trimitem carte de prețuri.

Fischer Gyula és fiai,
Maros-Vásárhely.

Instiințare.

Am onoare a aduce la cunoștința on public și on. clientele, că m'am întors din capitală unde am urmat la tehnologia de stat cursul de pantofar,

însușindu-mi multă praxă, voi conduce și mai departe societatea noastră. — Solicitând părtinirea și mai departe a on. public și on. clienți, pentru ca să am ocazie de a vedea despre praxa ce mi am câștigat.

Rămân cu distincă stimă:

Iustin Olar

măiestru specialist cu diplomă și conducătorul pantofarilor din Arad.

DŌSA FARKAS

fabricant de biliard în Cluj,

Kolozsvár, Mátyás király-tér nr. 3.

Deposit de biliard gata. Pregătesc mese de biliard și le reparaț atât

în oraș cât și în provincie, imediat. Țin în deposit **bastoane de biliard** (daco) chiulele de biliard de **bansolin și फिल्डेș**, (os de elefant), apoi: **cretă, piele de biliard, lipici** și ori-ce alte lucruri trebuincioase.

Primesc tot felul de lucrări de instalare pentru **cafenele, cofetării și locuințe.**

Gmeiner E.

fabrică de curele pentru mașini. **BRASSO.**

Din cea mai bună piele de curele.

Curele de mână din prima calitate de piele.

Mai multe feluri de curele de cusut și de legat în cea mai bună calitate.

Preț-curent și modele se trimit după dispoziția on. public.

Se caută

cu proviziuni și se dă câștig și beneficiu mare

agenților și acelor ce ne vor adresa **ofertele lor de agenți pentru Transilvania.**

Ofertele se adresează direcțiunei:

Caisse de L'Economie Naționale PARIS

[33—35 Boulevard du Temple

Bancă de școală Mobile de școală

Mobilă modernă de biurouri și fabricare de instrumente gimnastice.
Catalog de prețuri gratuit și porto franco.

La administrația ziarului »Tribuna« se află de vânzare:

1. »Calendarul Național« pe 1908.
2. Calend. »Poporului Român« pe 1908.
3. »Calendarul Diecesan« pe 1908.

MAȘINI DE VORBIT GRAMOFOANE

de la 7 coroane în sus.

Cea mai ieftină sursă de a se procura în Ungaria și România.

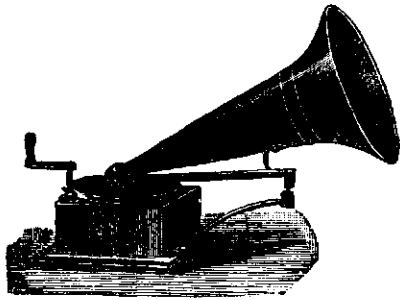
Inregistrații de cânt și muzică, cele mai celebre cântări ale României, muzica militară și lăutari. Soluri de concert, monologuri, cupluri ș. a.

Tóth József,
Szeged, str. Könyök nr. 3

Mare prăvălie de gramofone.

— Catalog de prețuri gratuit. —

• Cel mai potrivit Dar de Sărbători. •

Correspondență în orice limbă.
Novi plăci românești!

HAINA PREOȚEȘTI.

Am onoare a aduce la cunoștința on. preoți, că mi-au sosit

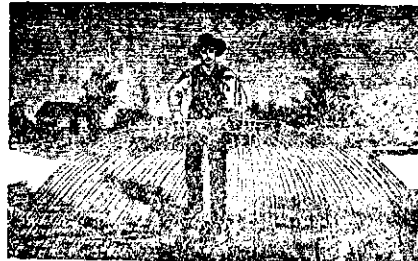
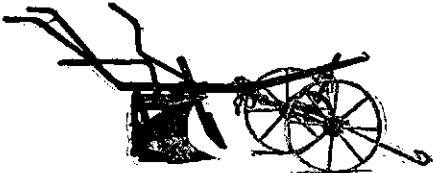
stofele negre de primăvară

și vară și le păstrez în magazin în mare asortiment. — Mă voiu sili ca și până acum să câștig încrederea și mulțumirea on. mei clienți.

Pentru comanda din provincie e de ajuns să se trimită o reverență de model sau o haină; la dorință însă mă duc pe cheltuiala proprie până la fața locului.

Primesc confecționarea și repararea odăjdiilor bisericesti, cu prețuri moderate. Prăvălia: Lângă casina națională, casa Balog György. Szabadka. Vesselényi ut. **Hadnagy István**, croitor de haine civile și preoțești.

Cultivatorul Federzahn alui Ventzki e regele tuturor mașinelor moderne de arat.

Pluguri deosebite sisteme, părți, Mașina de mână pentru grâu, ovăs orz, sămânță de in, mazăre și sămânță de trifoi, e în forma vi-oarei ca reproducerea americană cu încovăitură.

Instrumente pentru vite.

Verigi de bol 313/1
1704 cu șurub K — 32
3131 în forma cleștelor K — 52
în forma cleștelor, făurite K 2-20.

Foarfecl de vite bronzate
Rapid Perfect K 3-70 și K 3-40.

Clește pentru botul porcilor
1 bucată K — 70

Verigi separate
100 bucăți K — 60

Foarfecl de cai
Fabricat parisian renumit K 4 60.

Nr. 7

— La dorință descriere exactă cu prețul. —
Pentru comandă :

Carol F. Jickeli

SIBIU.

ALBA-IULIA.

Asigurați contra focului: case, bucate, mobile, vestimente, mărfuri!

Agentura principală din Arad

A BANCEI GENERALE DE ASIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSSYLVANIA”

primesce oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichș, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal, — și le efeptuesce pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. În ramul vieții: capitale cu termin fioc, rente, zestre pentru fetițe, capital de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din urmă dela 60—500 cor. se plătesc la moment în ziua morții întemplate;

2. În ramul focului: clădiri de tot felul, mobile mărfuri, produse de câmp ș. a.;

3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine reviziate ș. a. prin spargere;

4. Contra grindinei: grâu, secară, orz, cucuruz ovăs, viă (vinea), plante industriale: cânepă, in, himeș nutreșuri, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre locale și cercuale mai în fiecare comună și direct prin

Agentura principală „TRANSSYLVANIA” în Arad

Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 899.

Asigurați contra grindinei: cucuruzul, grâul, secăra, ovăzul și toată economia

CORNEL N. DEMETER

FARMACIST ÎN SZÁSZVÁROS.

PREPARATE ECONOMICE.

Prav pentru îngrășarea vitelor cornute, porcilor și a cailor. Vacile dau prin întrebuințarea pravului acestuia, lapte mai mult și mai bun. De mare însemnătate este pentru ori-care econom a întrebuința acest prav de îngrășare, căci prin aceasta să urcă valoarea — adică prețul vitelor, porcilor și a cailor. Prețul este 60 fileri.

Moartea cloșanilor și a șoarecilor. Un prav sigur pentru stărpirea acestora. Prețul 60 fileri.

Prav pentru ouatul găinilor. Prin întrebuințarea acestuia, găinile ouă mai mult ca de comun, — chiar și în timp de iarnă — pe când altcum nu ne ouă, sau foarte puțin. Prețul 30 fileri.

Unsoare galbină pentru păduchi la vite. Știut este, că vitele și porcii suferă mult de mâncărimea păduchilor, prin care mâncărimea sunt reținuți în îngrășarea și dezvoltarea lor, — ba chiar slăbindu-și astfel în cât în loc de a li-să ridica prețul, chiar perd din valoare. De-aceia fiecare econom să întrebuințeze această unsoare, careia e de prețul 20 și 40 fileri. Cu unsoarea aceasta e de a unge vitele și porcii. Și la oameni să întrebuințeze cu efect sigur. Are favorul că nu murdărește ca alte unsoari pentru păduchi.

Instrucțiuni.

Extracte pentru prepararea rumului, a diferitelor liqueruri și altor beuturi. Cine voiește a-și prepara rum, liqueuri și alte beuturi foarte bune și ieftine să întrebuințeze aceste extracte. Prețul pentru a prepara 1 litră costă 40 fil. din oricare beutură.

Rum de beut	Rachiu de drojdie	Extracte de liquer
Rum fin pentru thee	Beutură dulce de vișine	Allasch
Șlivoviță: 4 deci spirt curat, 6 deci apă și de 40 fil. extract de șlivoviță	Beutură amaricanta de Alpi, Borovicica	Liquer de Pere
	Rachiu de bucate	Liquer de Cireșe
	Rachiu de prune	Liquer de Maraschine
		Liquer de Vanille

Thee foarte fină! Pachet cu 20 fil., 1 cor. și 2 cor. Kilogramul cu 3, 10 și 20 coroane.

Syrup de zmeura. Curat numai din suc de zmeură de munte, preparat cu zahăr rafinat. Un coli postal de 5 Kgr. 6 cor. 50 fileri.